

„Goniec obozowy” - obóz Münchenbuchsee/ Hauptlager Münchenbuchsee

Czasopismo redagowane przez żołnierzy 2 DSP (Kanton Bern)/

Eine von Soldaten der 2. Schützendivision redigierte Zeitschrift (aus dem Kanton Bern)

GONIEC OBOZOWY

ROK III W OBOZIE, DNIA 1 LIPCA 1942 R. NR 13 (45)

B. PRUGAR-KETLING
generał brygady

LUDZIE I RZECZY

Sitę charakteru człowieka stanowi jego twardość duchowa, jego odporność na wpływy postronne. Jednostka bez charakteru nie jest człowiekiem — jest rzeczą. Rzeczą może niekiedy nawet znośną i przyjemną, ale w decydujących godzinach, w trudnym lub krytycznym położeniu — szkodliwą.

W czasach normalnych, gdy życie płynie nurtem spokojnym, trudno rozgrzeć duszę człowieka i zbadać wartość tkwiącego w niej ziarna. Łatwiej jest odróżnić ziarno od plewy w warunkach wojennych, gdy nerwy i uczucia wystawione są często na ogniowe próby.

Jestem szczęśliwy, mogąc stwierdzić, że po dwóch latach internowania coraz więcej mamy wśród siebie »ludzi«, a coraz mniej »rzeczy«.

Jestem z całym uznaniem wobec tych, którzy osobistym przykładem, rzetelną i pełną poświęcenia pracą, mimo różnych przeciwności losu, udoskonalają duchową strukturę naszego żołnierza.

Wczoraj byliśmy może stabi i niepewni. Dziś, dzięki ciężkiej pracy wielu, dzięki wytrwałości i powszechnemu zrozumieniu obowiązku, jesteśmy silniejsi. Mamy prawo wierzyć, że jutro zaskoczy nas nie może.

Będziemy do przyszłych zadań pod każdym względem gotowi. Nadal tylko urabiamy w obozach »człowieka«, a »rzeczy« wyeliminujemy bezlitośnie przez.

Przebywając tutaj tak wiele czasu z konieczności ale i z wyższego rozkazu, nauczyliśmy się cenić wiele zarówno w urzędzeniach Szwajcarii, jak i w cechach jej mieszkańców. Jeśli zaś to i owo musieliśmy wytrzymać albo przykro odczuć, to pamiętamy, że i my niezawsze z najlepszej strony dawaliśmy się poznać naszym gospodarzom. Teraz atoli, w chwili rozstania, wspomnieć trzeba raczej o dobrym niżeli o złym, o światłach wię-

6 to maji uwagi, skrócone do 10 w dniu 20 czerwca z uwagi na krótki czas pracy przy przekroczeniu granicy francusko-szwajcarskiej

Elgg 20.6.42

B. Prugar-Ketling gen.

Artykuł gen. B. Prugara-Ketlinga
Artikel von General Bronisław Prugar-Ketling

GONIEC OBOZOWY

ROK V W OBOZIE, DNIA 11/20 CZERWCA 1945 R. NR 17 (129)

J. K. Koczewski
redaktor naczelny

Zegnaj, helwecka kraino!

Kiedyśmy na przelomie wiosny i lata 1940 r. z bronią w ręku przekraczali granicę Szwajcarii, nikt z nas nie byłby się wówczas powążył wróżyć, że przyjdzie nam pozostać tutaj przez równych lat pięć. Zdawało się nam, że ta górzysta wyspa, wystająca z fal niemieckiego potopu, będzie chwilową tylko przystanią na naszym żołnierskim szlaku. Jednakowoż całkiem inaczej było w przeznaczeniu. Z tymczasowego postoju zrobiły się miesiące, kwartały, a potem długie lata...

Ale wreszcie jesteśmy w kresu naszego pobytu w tej zacisznej krainie. Nadszedł dawno wyczekiwany koniec internowania, chociaż dla większości z nas nie jest on jeszcze kresem wędrówki w służbie dla ojczyzny. Zanim wszakże pociągi uniosą nas w nową podróż, w nieznane, należy się serdeczne słowo pożegnania krajowi, który tak długo gościł nas nie tylko z politycznego obowiązku, lecz i z prawdziwie ludzkiego współczucia i z istotnej przyjaźni dla Polaki.

Przebywając tutaj tak wiele czasu z konieczności ale i z wyższego rozkazu, nauczyliśmy się cenić wiele zarówno w urzędzeniach Szwajcarii, jak i w cechach jej mieszkańców. Jeśli zaś to i owo musieliśmy wytrzymać albo przykro odczuć, to pamiętamy, że i my niezawsze z najlepszej strony dawaliśmy się poznać naszym gospodarzom. Teraz atoli, w chwili rozstania, wspomnieć trzeba raczej o dobrym niżeli o złym, o światłach wię-

Adieu Helvétie!

Au tournant du printemps à l'été de 1940, quand nous traversions la frontière suisse les armes à la main, aucun de nous n'aurait osé prédire à ce moment là que nous devrions passer ici cinq années complètes. Il nous semblait alors que cette île montagneuse qui émergeait du déluge allemand, ne serait pour nous qu'une escale momentanée sur notre voie de soldat. Cependant la destinée en décida autrement: l'arrêt provisoire se prolongea en plus, en trimestres et puis en longues années.

Mais enfin nous voilà à la limite de notre séjour dans ce pays tranquille. La fin de l'internement tant attendu est arrivée, bien que pour la plupart de nous elle ne signifie pas encore le terme de notre pérégrination au service de la patrie. Toutefois, avant que les trains nous emportent dans un nouveau voyage vers l'inconnu, il faut que nous adressions quelques cordiales paroles d'adieu à ce pays qui nous a hébergé pendant si longtemps, non seulement par devoir politique, mais aussi grâce à une compassion vraiment humaine et à une amitié sincère pour la Pologne.

Ayant vécu ici bien longtemps, par nécessité aussi que par un ordre supérieur, nous apprimes à apprécier de nombreuses institutions de la Suisse ainsi que beaucoup de traits de ses habitants. S'il y avait même aussi des épreuves douloureuses ou des expériences pénibles à supporter, n'oublions pas que de notre part nous ne nous montrions pas toujours du bon côté à nos hôtes. Mais à présent, au moment du départ, souvenons nous plutôt du bon que du mauvais. de la-

Zum Abschied

Offiziere, Unter-Offiziere, Soldaten! Die letzte Nummer des **Goniec Obozowy** kommt in Eurem Lager. Ich denke zurück an jene Juni-Tage 1940, da ich Euch aussteigen sah aus den Zügen, die Euch in die erste Unterkunft der Emmenthaler dörfen brachten. Ich sehe Eure disziplinierten Kolonnen, Eure fragenden Augen, wie sie ein ungewisses Schicksal zu ergründen suchten.

5 Jahre sind vorbei. Viel Leid, viel Freud' ist über Euch hinweggegangen. Recht lange war die Zeit für Soldaten, die fern ihrer Heimat warten mussten. Heute leeren sich die Lager, aber Euer Geist und Eure Leistung bleiben zurück. Jene lebenskräftige, disziplinierte Geist, der Euch die Internierung so musterhaft überstehen liess. Ihr habt viel Freunde gewonnen und die Feinde gereichen Euch zur Ehre. Wieder geht Ihr einem unbekanntem Schicksal entgegen. Grosse Achtung und Anerkennung und unser herzlichstes Mitgefühl begleiten Euch auf diesem neuen Wege. Und Eurer schwergeprüften Heimat wollen wir helfen, was mit unseren schwachen Kräften möglich ist.

Offiziere, Unteroffiziere, Soldaten, ich sende Euch allen durch Euren letzten Lagerboten meinen und meiner Mitarbeiter herzlichsten Gruss zum Abschied und die aufrichtigsten Glückwünsche für die Zukunft.

Der Redaktion aber danke ich für ihre treue, grosse Arbeit während langer Jahre. Dem Lagerbote ist eines der wichtigsten Dokumente der Internierung geworden.

H. Q. 36.15

J. K. Koczewski

Na pożegnanie

Oficerowie, podoficerowie, szeregowcy! Ostatni już numer „Gońca Obozowego“ przychodzi do Waszych obozów. Cofam się myślą do owych dni czerwcowych 1940 roku, kiedy widziałem Was wysiadających z pociągów, które Was przywoziły na pierwsze pomieszczenie we wsiach Emmenthalu. Widzę Wasze zdyscyplinowane kolumny, Wasze pytające oczy, jak one starały się zgłębić niepewny los.

J. K. Koczewski

Jozef Pilsudski
„Idźcie swoją drogą, służąc jedynie Polsce, miłując tylko Polskę i nienawidząc tych co służą obcy!”

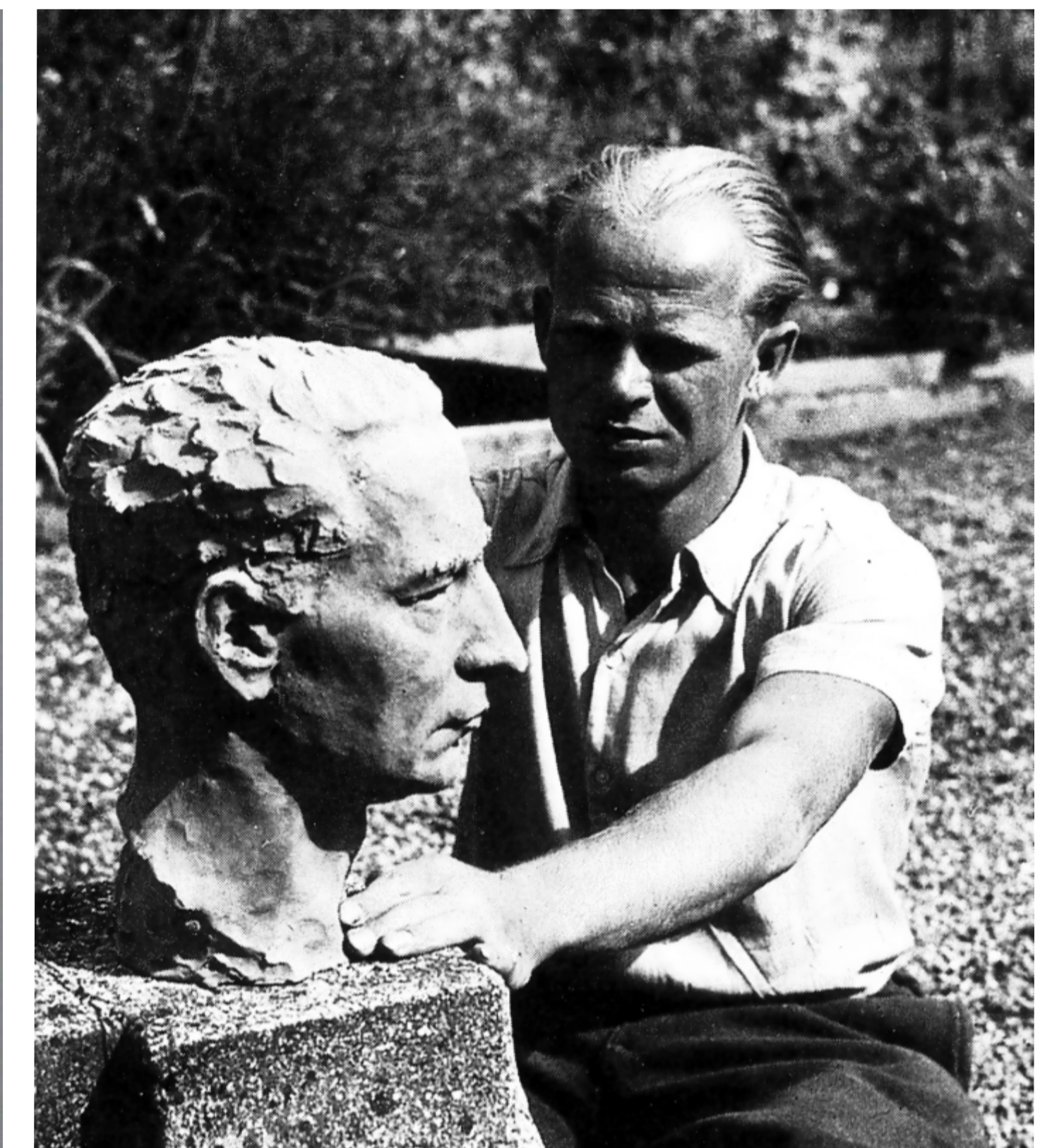
Władysław Sikorski
do żołnierzy 2 DSP dn. 20.VI.1942:
„Żądam od Was charakteru, wytrwania i cierpliwości. Myślcie o przyszłości, która nie będzie ani wynikiem cudu, ani podarunkiem obcych, ale dziełem ludzi mocnych, w których i wy się znaleźć musicie”.

La Tribune de la Suisse romande
N° 17 (129) - 11/20 Juin 1945
Goniec Obozowy Internés polonais
Kanton Bern
Eidgenössische Anstalt für
Internierung und Hospitalisierung
Postfachnummer 8130

Ostatni numer „Gońca obozowego”, 11/20 czerwca 1945 r.
Die letzte Ausgabe (11/20) des «Goniec obozwy» (Lagerbote) vom Juni 1945

Działalność artystyczna Polaków internowanych w Szwajcarii

Zeugnisse künstlerischer Tätigkeit von in der Schweiz internierten Polen

Zygmunt Stankiewicz

„Przechadzka” - linoryt autorstwa Jana Fortuny/
«Spaziergang» – Linolschnitt von Jan Fortuna

Grafika pochodząca z albumu „Motifs caractéristiques de la Pologne”, zbiory MPR

Grafik aus dem Album «Motifs caractéristiques de la Pologne» (aus den Sammlungen des Polenmuseums)

Działalność artystyczna Polaków internowanych w Szwajcarii

Kulturelles Leben der in der Schweiz internierten Polen

